

22 kwietnia – Światowy Dzień Ziemi

W Dniu Ziemi warto się zastanowić, czy właściwie dbamy o naszą planetę?

Ogromnym darem naszej planety są miliony gatunków, które znamy i kochamy.

Niestety, ludzie nieodwracalnie naruszyli równowagę przyrody, w wyniku czego żyjemy w okresie największego wymierania gatunków.

W ciągu ostatnich 50 lat **populacja dzikich zwierząt zmniejszyła się o 58%**.

Niespełna 4 tysiące- tylko tyle **tygrysów** żyje dziś na świecie.

To zaledwie 4% populacji, która dawniej zamieszkiwała naszą planetę. Dane są zatrważające. Ten największy ze znanych dzikich kotów do końca 2020 roku może bezpowrotnie zniknąć.

110 **niedźwiedzi** – tak niewiele liczy populacja tych zwierząt w naszym kraju.

To efekt ekspansywnej polityki człowieka, która silnie ogranicza ich naturalne środowisko życia. W rezultacie niedźwiedzie jako jedne z pierwszych uzyskały status gatunku ściśle chronionego. Nie zmienia to faktu, że grozi im całkowite wyginięcie. Wobec naszych wyniszczających działań są po prostu bezbronni.

500 – tylko tyle **morświnów** pływa dziś w naszym morzu. Tymczasem dawniej Bałtyk pełen był tych niezwykłych ssaków morskich. Ten najdrobniejszy gatunek waleni zwykle unika kontaktu z człowiekiem. Bez podjęcia działań ochronnych dostrzeżenie morświna w tafli morskiej stanie się wkrótce całkowicie niemożliwe.

30 tys. **fok** – czyli tylko 30% populacji sprzed 100 lat pozostało nam do dzisiaj. Pozostałe 70% tych zwinnych zwierząt morskich wyginęło na skutek polowań i zanieczyszczenia środowiska.

Intensywny rozwój turystyki wypiera foki z ich tradycyjnych siedlisk. Młode osobniki często są ofiarami przyłowów i giną już kilka tygodni po urodzeniu. Dalsze wyniszczające działania mogą doprowadzić do sytuacji, gdy foki będziemy oglądać tylko w książkach.

2000 **wilków** – tylko tyle liczy populacja tych zwierząt w Polsce. Tymczasem pierwotnie wilk był jednym z najbardziej powszechnych drapieżników i trzymał pieczę nad środowiskiem leśnym.

Kurczenie się naturalnych siedlisk jego życia i wyniszczająca polityka człowieka sprawiły jednak, że wilk trafił na listę gatunków objętych ścisłą ochroną.

W Polsce **sóweczka** jest gatunkiem chronionym. Jej populacja cierpi głównie z powodu utraty siedlisk w wyniku wycinania starych drzewostanów - takich jak w Puszczy Białowieskiej i Puszczy Karpackiej oraz eliminacji z lasu martwego drewna i obumierających drzew. Wycinanie lasów, szczególnie drzew o miękkim drewnie, nadających się na dziuple powoduje, że sowy tracą swoje domy i terytoria łowieckie.

Liczba **rysi** w Europie gwałtownie spadła w pierwszej połowie XX wieku. Był to rezultat niszczenia lasów, który stanowią dom tych drapieżników oraz miejsce zdobywania pokarmu. Coraz gęstsza sieć dróg przecinających lasy i rosnąca presja ze strony człowieka powodują, że rysiom żyje się coraz trudniej, a ich spokój jest permanentnie zakłócany. Obecnie naukowcy mówią o ok. 110 osobnikach zamieszkujących polskie tereny, w tym niespełna 40 w Polsce północno-wschodniej. To za mało, aby ryś nizinny mógł przetrwać.

Zasoby **ryb i owoców morza** na świecie drastycznie maleją. Według Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa aż 30% światowych zasobów ryb jest przełowionych, a 60% poławianych na najwyższym możliwym poziomie. Jeśli nie zmienimy naszych przyzwyczajzeń, niektóre gatunki ryb i owoców morza mogą przez to całkowicie zniknąć, a wraz z nimi wiele innych gatunków, które pełnią istotną rolę w ekosystemach morskich.

Negatywne skutki naszych działań :

1. Zanieczyszczenie powietrza, wód oraz szkodliwe emisje.

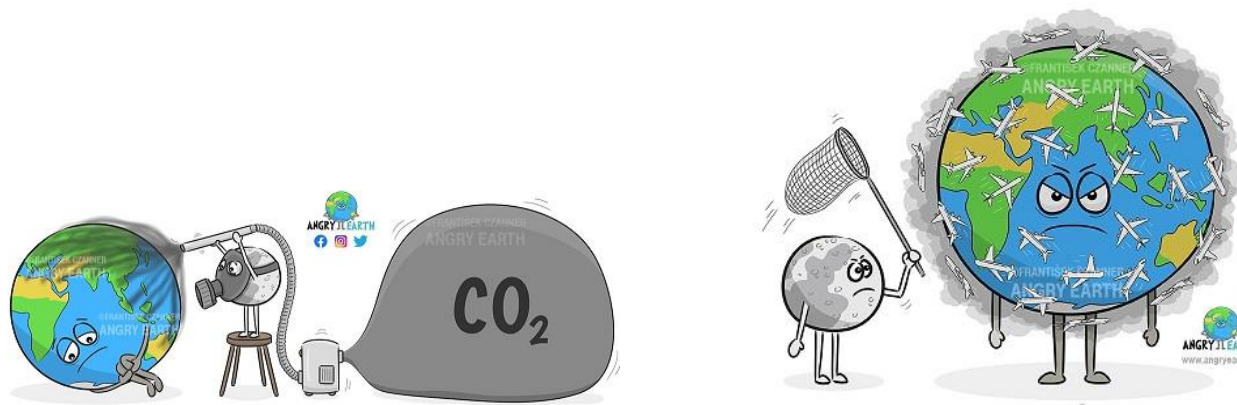
Od dawna na całym świecie toczy się dyskusja jak ograniczyć szkodliwe emisje do atmosfery. Przyczyny zwiększonego poziomu zanieczyszczeń w atmosferze mogą być różne:

- emisja z transportu, wytwarzająca spaliny
- emisja z kominów przedostaje się do powietrza głównie w wyniku indywidualnego ogrzewania gospodarstw domowych. Działania te sprzyjają tworzeniu się smogu. **Smog** jest zjawiskiem atmosferycznym, powstał w wyniku wymieszania się powietrza z dymem i spalinami. Smog jest toksyczny i nienaturalny. W ostatnich latach odnotowujemy wzrost stężenia trujących substancji w powietrzu , którym oddychamy. Na tle Europy, Polska jest pod tym względem w najgorszej sytuacji. Stężenie trucizn w atmosferze znacznie przekracza u nas granice norm.
- emisja przemysłowa, powodująca zanieczyszczenie wód, gleby oraz powietrza.

Morza i oceany zajmują aż 70% powierzchni Ziemi. Wytwarzają 50% dostępnego tlenu, wywierają decydujący wpływ na naszą pogodę, dostarczają nam pożywienia i są silnie powiązane z naszą gospodarką.

Morza i oceany są obecnie w olbrzymim niebezpieczeństwie z powodu zanieczyszczeń, intensywnego ruchu morskiego, przyłówów i przełowienia.

- pylenie ze zwałowisk, pól i dróg.

2. Odpady

To znak rozpoznawczy ludzkości. Niestety mimo świadomości zagrożenia wciąż produkujemy ich gigantyczne ilości i nierzadko nieodpowiednio składujemy. W Polsce, z roku na rok, **ilość odpadów** zamiast spadać - **rośnie**.

312 kg odpadów wytwarzasz w ciągu roku !

Najbardziej problematycznym odpadem jest **plastik**.

W ciągu ostatnich 65 lat **produkcja plastiku wzrosła z 2 mln ton do 348 mln ton rocznie**.

58 mln ton plastiku produkuje się rocznie w Europie.

40% ogólnej produkcji

plastiku **stanowią opakowania**

50% odpadów morskich
stanowią produkty
jednorazowego użytku

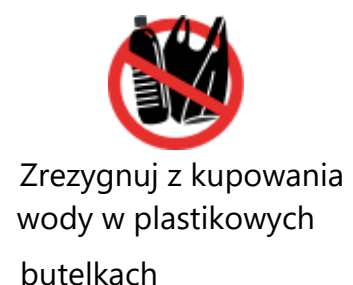
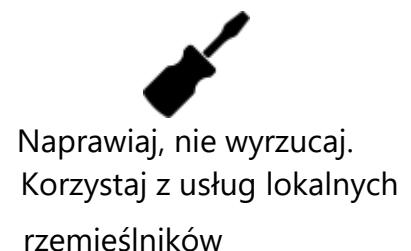
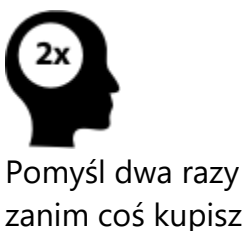
80% plastiku w oceanach
pochodzi z lądu

PLASTIK SZKODZI NIE TYLKO TOBIE

Nieumiejętne gospodarowanie plastikiem powoduje, że przedostaje się on do środowiska w tym do gleby, rzek, mórz i oceanów. Pozornie niegroźny odpad sieje ogromne spustoszenie wśród morskiej fauny i flory. Zwierzęta łatwo zaplątują się w torebki plastikowe i zagubione sieci rybackie, a pozbawione możliwości ruchu i oddychania giną. Drobne plastikowe elementy są zjadane przez ryby, a te później trafiają na nasze talerze.

EKOPORADY

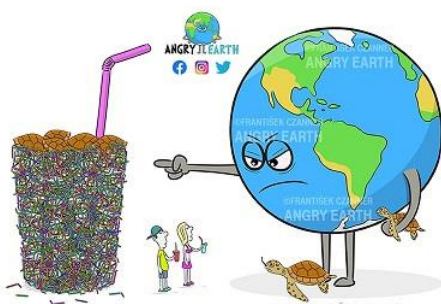
MARNOWANIE ŻYWNOSCI

Globalnie **wyrzucamy 1/3 wyprodukowanego jedzenia!** Marnowanie żywności to problem krajów wysokorozwiniętych. **Produkujemy i kupujemy więcej niż potrzebujemy.**

9 mln ton jedzenia marnuje się co roku w Polsce

235 kg żywności rocznie marnuje przeciętny Polak

Problem z wyrzucaniem jedzenia nie polega tylko na tym, że zostanie ono zmarnowane. Musimy sobie uświadomić, że **produkcja żywności pochłania wodę, prąd czy gaz.**

3. Wycieki

Wystarczy przypomnieć katastrofę platformy wiertniczej BP w Zatoce Meksykańskiej w 2010 roku. Według informacji plama ropy, która rozlała się po morzu, miała powierzchnię 6500 km². W wodzie znalazło się około 698 milionów litrów ropy. Ile gatunków zwierząt ucierpiało? Tego nie da się policzyć.

4. Wycinanie lasów

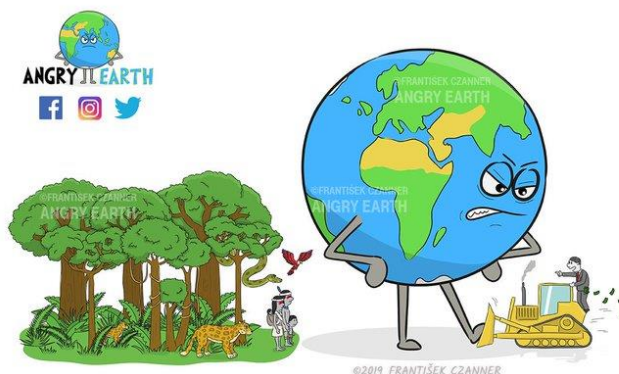
Najłatwiej zabić każde żywe stworzenie po prostu je dusząc. Z planetą jest to samo. Niszcząc jej zielone płuca wydajemy na siebie pewny wyrok.

**50% – aż taki obszar naturalnych lasów utraciliśmy
bezpowrotnie.**

Tym samym zmniejszyła się o połowę najważniejsza ostoja życia na naszej planecie. Proces ten w zatrważającym tempie stale postępuje.

Lasy są domem dla 2/3 wszystkich gatunków zamieszkujących naszą planetę. Utraciliśmy już około połowy ich naturalnej powierzchni. Dzisiejsze lasy są wypalane pod uprawy – m.in. soi i palm oleistych. Wyrąbywane są także dla drewna, które trafia do naszych domów w postaci m.in. mebli, podłóg, gazet i papieru toaletowego.

Dbajmy o drzewa w mieście. Dają cień i chłód. Pochłaniają dwutlenek węgla, a odpoczynek w ich cieniu daje ulgę w upalne dni. Temperatura pod drzewem może być nawet o kilkanaście stopni niższa, niż na nagrzanym słońcem placu.

BEZ DRZEW

Z DRZEWAMI

5. Skutki zmiany klimatu

Średnia temperatura Ziemi wzrosła już o ponad 1°C od czasów rewolucji przemysłowej. Mamy coraz mniej czasu na działanie. Tak gwałtowny wzrost temperatury spowodowany jest działalnością człowieka. Bezpośrednią przyczyną tego drastycznego wzrostu temperatury jest spalanie przez człowieka paliw kopalnych (węgla, ropy, gazu) wykorzystywanych do produkcji energii elektrycznej, transportu czy w przemyśle i związane z tym uwalnianie się do atmosfery dodatkowych ilości gazów cieplarnianych, które powodują podwyższanie się średniej globalnej temperatury. Już teraz możemy zaobserwować zjawiska pogodowe jakie dotyczą naszą planetę .

SUSZA

Na przykładzie Polski bezśnieżna, sucha i ciepła zima uniemożliwia odbudowę wilgoci w glebie, dlatego dane dla stycznia 2020 roku były niepokojące i już wskazują na niedobory wody.

NAWAŁNICE

W sierpniu 2017 roku w Polsce, m.in. w Borach Tucholskich miały miejsce nawałnice o średniej prędkości wiatru 120 km/h.

POWODZIE

Powódź jest jednym z głównych zagrożeń naturalnych występujących w Polsce, które w pewnych okolicznościach może przybrać znamiona kataklizmu. Fala powodziowa na Wiśle w 2010 roku skutkowałą zalaniem obszarów o powierzchni ok. 554 tys. ha w ponad 2 tys. miejscowości. Straty, jakie spowodowała, sięgają ok. 12,2 mld zł (łącznie ze stratami w rolnictwie).

WZROST POZIOMU MORZA

W styczniu 2017 roku w Ustce w wyniku silnego sztormu poziom morza podniósł się, zatapiając nadmorski bulwar. Ryzyko zniszczenia morskich wybrzeży Polski wywołane podnoszeniem się poziomu morza, sztormów i wiatrów było czterokrotnie większe w latach 2000-2009 niż w latach 1970-1979. Jeśli poziom morza podniesie się o metr to część Gdańska, Nowy Dwór Gdański, zachodnia część Elbląga i Gronowo Elbląskie zostaną zalane. Wybrzeże Bałtyku będzie sięgać aż na północ od Malborka.

WEZBRANIA SZTORMOWE

Istotnym zagrożeniem dla funkcjonowania strefy brzegowej w Polsce oprócz wzrostu poziomu morza będzie wzrost wezbrań sztormowych (wzrost liczby sztormów i średniego poziomu morza) na południowym Bałtyku.

POŻARY

Wysoka temperatura i susza sprzyjają występowaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów. W lipcu 2018 roku pożary w lasach występowały niemalże na terenie całej Europy. W roku 2019 obserwowaliśmy rekordowe pożary w rejonach Syberii, Arktyki, Amazonii i Australii, które wyemitowały niebezpieczne ilości dwutlenku węgla do atmosfery.

ROZPRZESTRZENIANIE SIĘ CHOROÓB ZAKAŻNYCH

Choroby zakaźne rozprzestrzeniają się szybciej i łatwiej w wyniku szybkich zmian demograficznych, środowiskowych, społecznych i technologicznych.

To tylko kilka przykładów...

Co możemy zrobić?

Każdy z nas samodzielnie nie zdoła pokonać wszystkich zagrożeń. Ale nie znaczy to, że nic nie da się zrobić.

Segregowanie odpadów, oszczędzanie wody i energii, dbanie o czystość w najbliższym otoczeniu, to już dobry początek.

Ponad to :

- segreguj śmieci,
- ogranicz przemieszczanie się samochodem,
  - idź na zakupy z własną torbą,
  - kupuj świadomie,
  - naprawiaj zamiast wyrzucać,
- nie marnuj i nie wyrzucaj jedzenia,
- kupuj produkty od lokalnych dostawców i jedz sezonowo,
  - ogranicz spożycie mięsa,
- szukaj wielorazowych zamienników.

Najważniejsze to - chcieć !